

Uitkomsten spoor 4: Verkennen van nut, noodzaak en de mogelijkheden van acties en of maatregelen voor de periode 2021-2027 (“wetgeving”)

Op grond van artikel 14, eerste lid, dienen bij de evaluatie de resultaten van de sporen 1 tot en met 3 in kaart te worden gebracht. In deze Green Deal is ook afgesproken om in een vierde spoor nut, noodzaak en de mogelijkheden van het instellen van algemeen verbindende voorschriften ten aanzien van loodgebruik te verkennen. Als blijkt dat de vrijwillige afspraken onvoldoende effect opleveren om een loodvrije sportvisserij in 2027 te realiseren, vormt deze verkenning de basis bij een politieke afweging of een stap naar dwingende regelgeving wenselijk, mogelijk en nodig is. In de Green Deal overeenkomst is artikel 11 over dit 4^e spoor opgenomen:

Artikel 11 Spoor 4. Verkennen van nut, noodzaak en de mogelijkheden van acties en of maatregelen voor de periode 2021-2027

1. Als stip op de horizon achten Partijen het wenselijk dat in de toekomst in de sportvisserij geheel en uitsluitend loodvrij wordt gevestigd. De inzet van Partijen is primair gericht op het maken van vrijwillige afspraken langs de Sporen 1 tot en met 3, hetgeen op korte termijn al een daling van het gebruik van vislood in de sportvisserij zou moeten bewerkstelligen.
2. Niettegenstaande de in het eerste lid genoemde primaire insteek, spreken Partijen af om als onderdeel van de Green Deal ook alvast nut, noodzaak en mogelijkheden van het instellen van algemeen verbindende voorschriften te verkennen. Zij doen dit met het oog op de evaluatie van de Green Deal in 2021, bedoeld in artikel 14. Op basis van de evaluatie en de verkenning bespreken Partijen welke verdere maatregelen nodig zijn voor het behalen van de doelstelling van een visloodvrije sportvisserij in 2027.
3. Voor zover uit de evaluatie blijkt dat de vrijwillige afspraken onvoldoende effect opleveren om een loodvrije sportvisserij in 2027 te bereiken en uit de in het tweede lid bedoelde verkenning is gebleken dat algemeen verbindende voorschriften binnen de Europese en nationale wettelijke kaders mogelijk en uitvoerbaar zijn, zal de Rijksoverheid, na overleg met maatschappelijke organisaties, in overweging nemen om algemeen verbindende voorschriften zoals een verbod op het gebruik en/of verkoop van lood in de sportvisserij in te stellen. Daarbij toetst de Rijksoverheid uitdrukkelijk de opportuniteit, doelmatigheid en uitvoerbaarheid van dergelijke voorschriften.
4. Partijen zetten zich daarnaast in om ook op Europees niveau een reductie van het loodgebruik in de sportvisserij te realiseren door bijvoorbeeld maatregelen in Europees verband.
5. De in het tweede en derde lid bedoelde verkenning wordt uitgewerkt door de Rijksoverheid. Voor het overige nemen alle Partijen deel aan de uitwerking van Spoor 4.

Daarnaast zijn er ook relevante ontwikkelingen in gang gezet omtrent een mogelijk verbod op vislood in de gehele Europese Unie.

Deelname werkgroep

Het ministerie van LNV is trekker geweest van deze werkgroep. Daarnaast hebben de ministeries van VWS, I&W en EZK, de Unie van Waterschappen en Sportvisserij Nederland deelgenomen aan de werkgroep.

Inspanningen werkgroep

Werkwijze

Binnen de werkgroep is overeengekomen om de benodigde verkenning door een samenwerkingsverband van drie deskundige en onafhankelijke partijen¹ uit te laten voeren. Uitgangspunt hierbij was om zo breed mogelijk te kijken binnen alle wetgevingscomplexen: van Europees tot lokaal. Dit om in beeld te krijgen wat de (on)mogelijkheden zijn ten aanzien van een verbod op vislood. Hierbij zijn de navolgende aspecten gehanteerd: professioneel vervaardigen van vislood, thuis vislood gieten, verkoop van vislood en het gebruik van vislood.

De geïdentificeerde opties voor nieuwe of aanvullende regelgeving voor deze aspecten zijn vervolgens gescoord op zes beoordelingscriteria voor wetgevingskwaliteit. Dit om te komen tot de meest effectieve optie(s).

¹ Colibri Advies, FLO Legal en Sterk Consulting

Het opgeleverde document, getiteld “Verkenning juridische mogelijkheden sportvisserij loodvrij” is in de stuurgroep van 9 september 2020 geagendeerd, ongewijzigd vastgesteld en vervolgens openbaar² gemaakt met een aanvullende toelichting op de website over een loodvrije sportvisserij van Sportvisserij Nederland³.

Resultaten

Van de zes geïdentificeerde mogelijke opties voor regelgeving scoren regulering vanuit de Europese REACH-verordening en aanvullende maatregelen op grond van de Wet milieubeheer het hoogst. Daarbij is geconcludeerd dat, indien tot wettelijke sturing zou worden besloten, het scenario op basis van regulering vanuit de REACH-verordening de voorkeur geniet.

Regulering via de REACH-verordening⁴ maakt zowel een verbod op het professioneel vervaardigen van lood, als op de verkoop van vislood en het gebruik van vislood mogelijk. Hiermee kan zowel in de verkoopketen, als desgewenst ook in de toepassing (het gebruik) van vislood, een loodverbod effectief worden doorgevoerd en worden gehandhaafd. Een verbod op thuisgieten is hiermee niet te realiseren. Als een verbod op vislood in deze verordening wordt geëffectueerd, betekent dit dat dit rechtstreeks van toepassing is in alle lidstaten van de Europese Unie. Hiermee worden ongewenste grenseffecten voorkomen.

Middels aanvullende maatregelen (via Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB)) op grond van de Wet milieubeheer, is een verbod op zowel het thuis als professioneel vervaardigen van vislood, en de verkoop en het gebruik van vislood, mogelijk te maken. Dit maakt dat de volledige keten kan worden aangepakt en toezicht en handhaving gericht kan worden ingezet op bijvoorbeeld handelaren. Omdat dit een nationale maatregel betreft, kunnen grenseffecten niet worden voorkomen.

Europese ontwikkelingen

Er zijn inmiddels stappen gezet om vislood te reguleren onder de Europese REACH-verordening. Met deze stap vindt er momenteel op Europees niveau een verkenning plaats naar dwingende regelgeving ten aanzien van vislood. De Europese Commissie heeft het European Chemical Agency (ECHA) gevraagd om de gezondheids- en milieurisico's te beoordelen die gepaard gaan met het gebruik van, onder andere, vislood. Sportvisserij Nederland heeft input geleverd in het voortraject hieromtrent. Het gepubliceerde restrictievoorstel van het ECHA stelt als doel om de verkoop en het gebruik van lood in de jacht en hengelsport in de EU te verbieden. Concreet wordt er een periode van maximaal 5 jaar na implementatie voorgesteld om alle vislood te verbieden. Tot 25 september 2021 loopt een publieke consultatie omtrent dit voorstel. Er volgen daarna nog diverse stappen, zoals een risicobeoordeling en een sociaaleconomische analyse, alvorens de lidstaten een definitief advies ontvangen. De verwachting is dat begin 2023 duidelijk is of en zo ja hoe dit verbod vorm krijgt in de REACH-verordening.

Het voorstel van het ECHA, waarbij in 2028 een verbod op het in de handel brengen én gebruiksverbod voor vislood zal gelden, ligt in lijn met de beoogde ambities van deze Green Deal. Verschillende Green Deal partners, waaronder de Unie van Waterschappen en de ministeries van I&W en VWS zullen ook hun input leveren in het proces.

Gesignaleerde uitdagingen en advies

- Het gevaar bestaat dat een uitfasering van vislood, het gebruik van andere verontreinigende materialen zal stimuleren.
- In de Stuurgroep van 9 september 2020 is geconcludeerd dat, mede gelet op het gestarte Europese traject, regulering vanuit de REACH-verordening de beste optie is. Het verdient de aanbeveling om het definitieve besluit (planning is begin 2023) hieromtrent af te wachten alvorens nationaal een politieke weging te starten naar dwingende regelgeving hieromtrent.
- Partijen wordt gevraagd om zich in te blijven zetten en samen te werken om dit Europese traject te laten slagen.

² [Verkenning juridische mogelijkheden sportvisserij loodvrij | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

³ [Juridische verkenning - Sportvisserij loodvrij - Vis & water - Sportvisserij Nederland](#)

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006R1907&qid=1603786111157&from=NL>